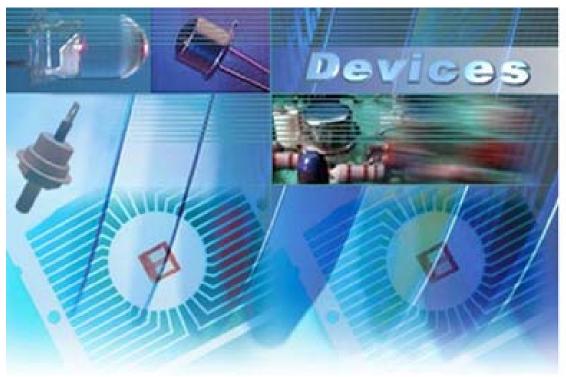

Изследване на пп.елементи посредством LTspice

© гл. ас. М. Цанов

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Въведение.

Познаването на волт-амперните характеристики на пп.прибори е важна предпоставка за разбиране на принципа на действие на тези прибори, за определяне на основните им параметри, както и за съставяне на еквивалентните им схеми. За снемане на ВАХ трябва да разполагаме с подходяща апаратура и опитни постановки или да се използва подходящ симулатор,като LTSpice, което има следните предимства

- Не е необходимо да разполагаме с подходяща апаратура като : захранващи източници, генератори на ток, измервателни уреди, както и на лабораторен макет и полупроводникови елементи, за да можем да снемем техните характеристики и да определим основните им параметри
- Не се налага използването на допълнителни устройства, като АЦП и ЦАП, както и на подходящ софтуер с чиято помощ да изведем търсените характеристики върху монитор или да ги запаметим
- Няма опасност за студентите при работа с високи напрежения и големи стойности на тока и не се налага прилагането на специални мерки за техническа безопасност
- Няма опасност от повреда на изследваният елемент дори, ако са надвишени максимално допустимите му параметри.

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Цели и предпоставки

Разглеждат се начина на работа със симулатора, както и начините за въвеждане и редактиране на схеми и задаване на параметрите на стимулиращи източници, с цел снемане на ВАХ на пп.прибори.

След запознаване с материала вие ще знаете :

- Как се синтезира подходяща схема, за снемане на определена статична характеристика на определен тип пп.прибор, като се познава принципът му на дейстие.
- Как се задават параметрите на стимулиращи източници (генератори на ток и напрежение) за снемане на ВАХ на полупроводникови прибори.
- Как се снемат различни волт-амперни характеристики на различни полупроводникови прибори.

Предпоставки :Познаване на принципа на действие и ВАХ на пп. прибори.

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042 "Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции" Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на

- Инсталационният файл на програмата се намира на адрес: http://www.linear.com/designtools/software/.
- Ако разполагаме с операционна система Windows за изтегляне на програмата е необходимо в полето LTspice да се маркира опцията "Download LTspice IV for Windows" ().

LTSPICE IV

LTspice IV

LTspice IV is a high performance SPICE simulator, schematic capture and waveform viewer with enhancements and models for easing the simulation of switching regulators. Our enhancements to SPICE have made simulating switching regulators extremely fast compared to normal SPICE simulators, allowing the user to view waveforms for most switching regulators in just a few minutes. Included in this download are LTspice IV, Macro Models for 80% of Linear Technology's switching regulators, over 200 op amp models, as well as resistors, transistors and MOSFET models.

Download LTspice IV for Windows Updated January 2, 2014)

- . Download LTspice IV for Mac OS X 10.7+
- LTspice Information Flyer & Shortcuts
- · Mac OS X Shortcuts
- · LTspice Getting Started Guide
- LTspice Blog
- · LTspice Demo Circuit Collection
- · View Upcoming LTspice Seminars

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

След избор на опцията за изтегляне на програмата се предлага възможност за регистриране (Register for a My Linear account). В случая програмата ще се обновява автоматично. Ако изберем варианта без регистрация (No thanks, just download the software) програмата няма да се обновява.

- LTpowerPlay
- · Amplifier Simulation & Design
- · Filter Simulation & Design
- Timing Simulation & Design
- · PScope & QuikEval Evaluation Systems
- Dust Networks Starter Kits
- · Dust Networks Programmer

LTSPICE IV

LTspice IV

LTspice IV is a high performance SPICE simulator, schematic capture and waveform viewer with enhancements and models for easing the simulation of switching regulators. Our enhancements to SPICE have made simulating switching regulators extremely fast compared to normal SPICE simulators, allowing the user to view waveforms for most switching regulators in just a few minutes. Included in this download are LTspice IV, Macro Models for 80% of Linear Technology's switching regulators, over 200 op amp models, as well as resistors, transistors and MOSFET models.

- Download LTspice IV for Windows (Updated January 2, 2014)
- . Download LTspice IV for Mac OS X 10.7+
- LTspice Information Flyer & Shortcuts
- Mac OS X Shortcuts
- · LTspice Getting Started Guide
- · LTspice Blog
- LTspice Demo Circuit Collection
- View Upcoming LTspice Seminars

Follow LTspice on Twitter!

View the LTspice Video Channel

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

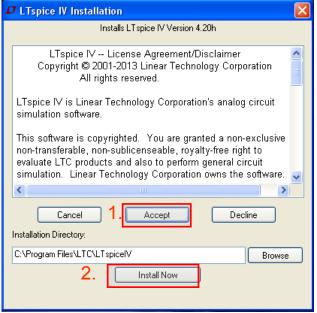
"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

• След приключване на процеса на изтегляне на програмата на екрана на монитора се появява иконата на инсталационата програма.

• Стартираме инсталационната програма чрез кликване с мишката върху иконата и избор на командата "Run". Натискаме бутон "Ассерt", сменяме инсталационната директория, ако желаем и чрез бутон "Install Now" стартираме инсталацията на програмата.

След приключване на инсталацията на екрана на монитора се появява иконата на програмата.

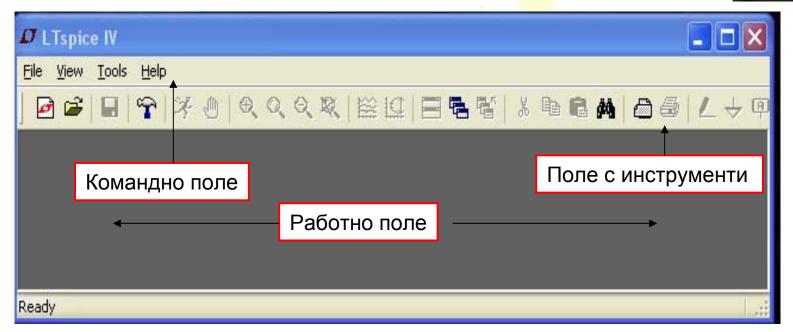
ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

- След като инсталацията приключи, програмата се стартира автоматично и на монитора се появява стартовият прозорец.
- Ако програмата е предварително инсталирана за стартирането й е необходимо да кликнем върху <mark>ик</mark>оната й → след което на монитора се появява стартовият прозорец.

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Инвестира във вашето бъдеще!

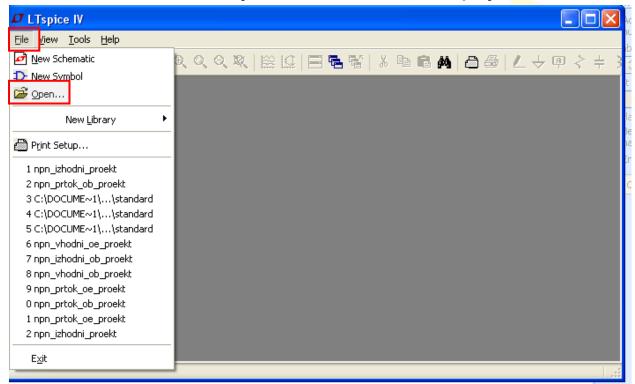
целия живот и развитие на компетенции"

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси",
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Извеждане на предварително създадена схема

- 1.От командното поле се избира командата File .
- 2.В отворения прозорец се избира Open.
- 3.Избираме директорията, в която е записан файлът(с разширение
 .asc) и кликваме с левият бутон на мишката върху него.

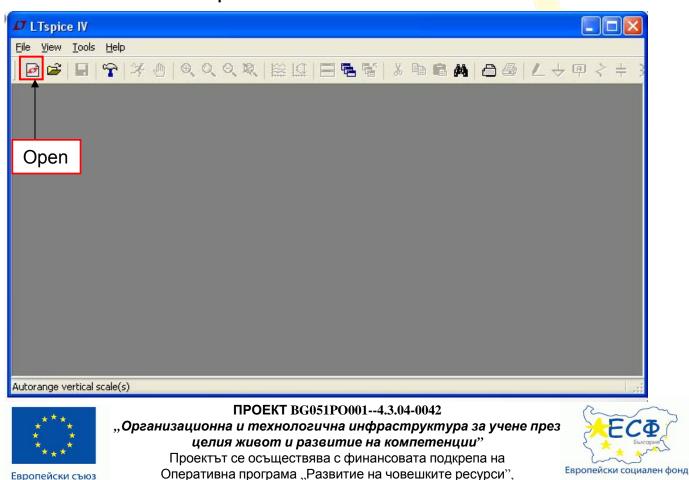
ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Извеждане на предварително създадена схема

Новата схема може да бъде изведена по-просто, ако от полето с инструменти, където са дадени иконите на най-често използваните команди се избере иконата, отговаряща на команда "Open и по описаният начин се избере желаната схема.

съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски съюз

Снемане на входните характеристики при схема ОЕ.

- Входните характеристики при схема ОЕ показват, как входият то Ів зависи от входното напрежение Uве при постоянно изходно напрежение Uce - Ів = f(Uве), при Uce=const. В случая Uce се нарича параметър, като за различна стойност на параметъра се получава различна входна характеристика.
- От посоченото става ясно, че за снемане на входните характеристики е необходимо да разполагаме с два източника на напрежение Use и Uce.
- Първоначално задаваме стойности на Uве, от Uве₁ до Uве₁ с определена стъпка ∆ Uве, и за всяка зададена стойност се определя стойността на базовия ток Ів. Всички измервания се правят при определена стойност на Uce=const.,напр. Uce₁.
- По описаният начин се работи и за останалите стойности на Uce=const. до Ucem .Броят на различните стойности на Uce=const. се определя от броят на входните характеристики, които искаме да снемем.
- Максималните стойности на задаваните напрежение Uвемах и Ucemin се задават, така че да не се надвишат максимално допустимите стойности на Ic (Icmax) и Uce(Ucemax).

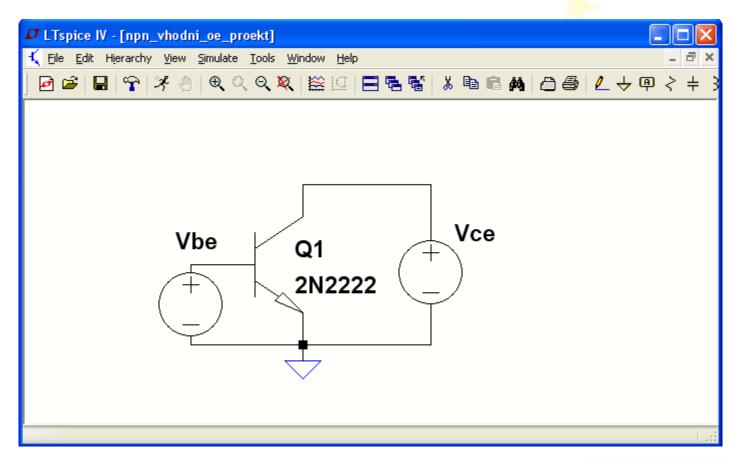

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042 а и технопогична инфраструктура за учене п

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Снемане на входните характеристики при схема ОЕ.

Описаният начин на работа се реализира от посочената схема

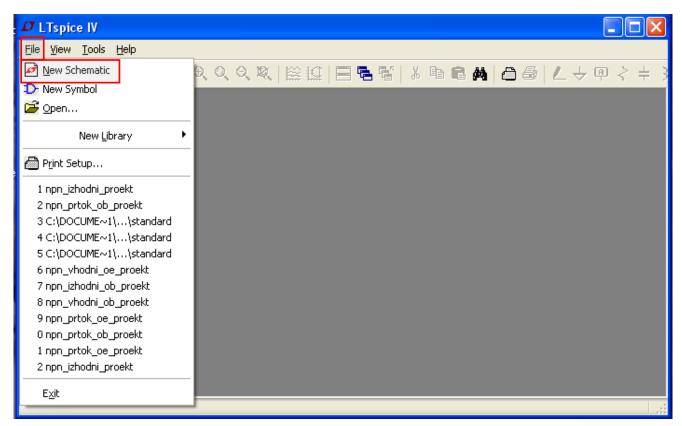
ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Снемане на входните характеристики при схема ОЕ.Създаване на нова схема

- 1.От командното поле се избира командата File .
- 2.В отворения прозорец се избира New Schematic.

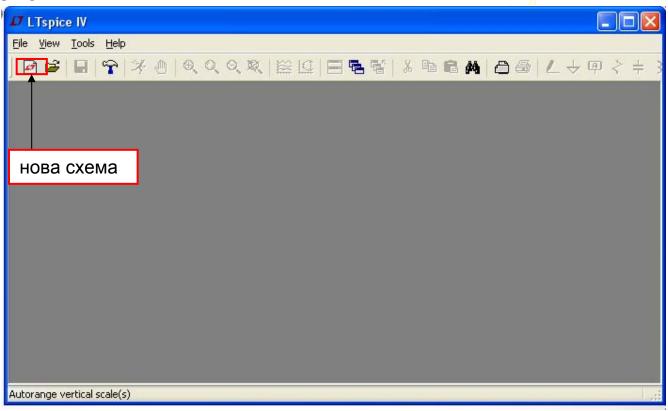

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Създаване на нова схема

Новата схема може да бъде създадена по-просто, ако от полето с инструменти, където са дадени иконите на най-често използваните команди и настройки се избере иконата за нова схема.

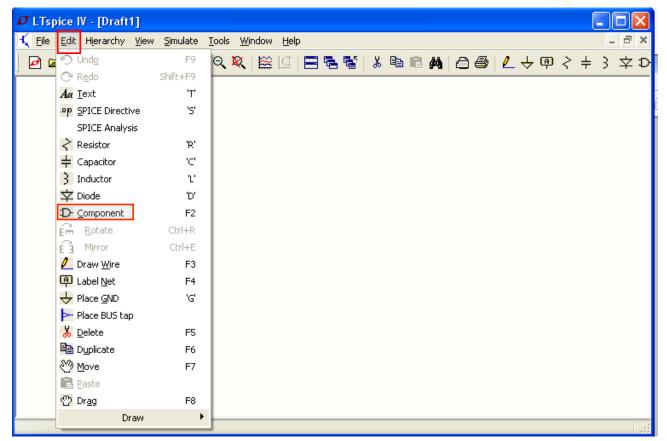
ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси", съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Инвестира във вашето бъдеще!

- 1.От командното поле се избира командата Edit .
- 2.В отворения прозорец се избира Component.

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

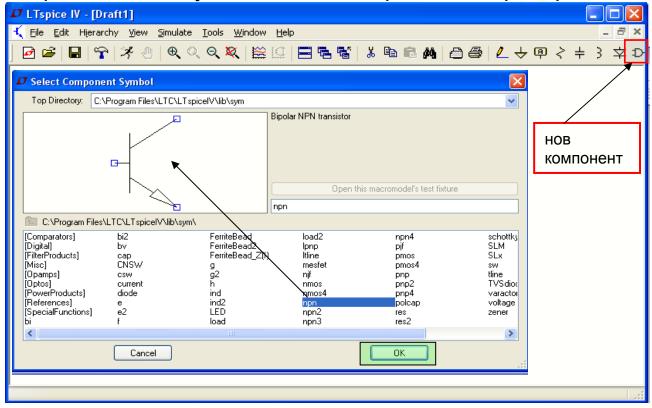
"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси", съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Инвестира във вашето бъдеще!

Нов компонент може да се въведе по-просто, ако от полето с инструменти, се избере иконата за нов компонент. При кликване се отваря прозорец с библиотеките с компоненти. Ако изберем при транзистор символът му се появява в горния ляв прозорец.

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

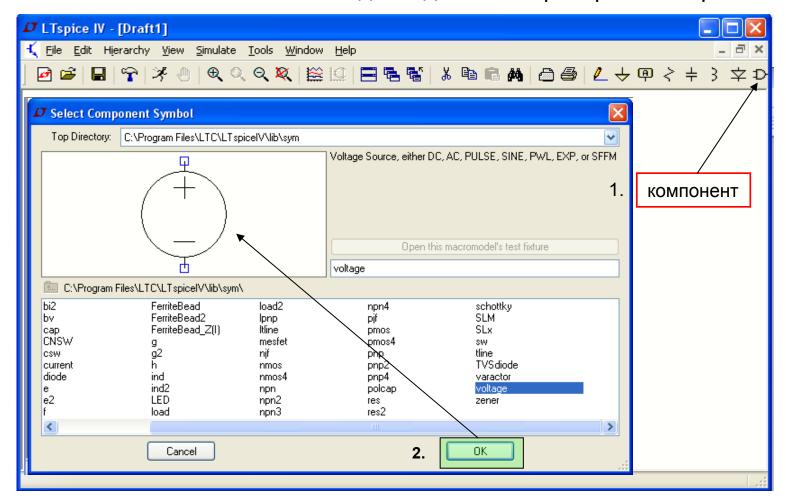
"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси",

съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз Инвестира във вашето бъдеще!

Европейски социален фонд

По аналогичен начин се въвеждат и двата генератора на напрежение

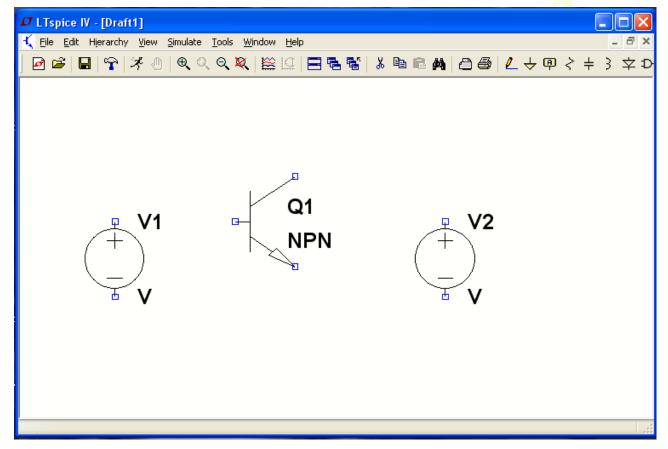

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

- След кликване на "ОК" и за трите компонента, те се визуализират на монитора и ги разполагаме на място по наша преценка.
- На екрана на монитора се получава следната кофигурация

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

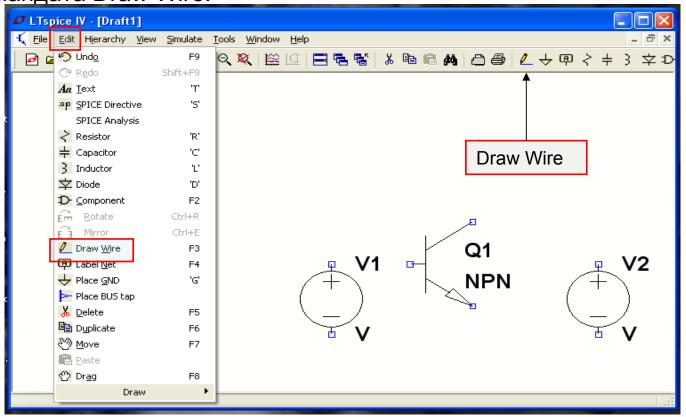

Въвеждане на схема. Свързване на елементите.

 От командното поле се избира командата Edit и в отворения прозорец се избира Draw Wire.

Друга възможност е директно от линията с инструменти да изберем

командата Draw Wire.

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

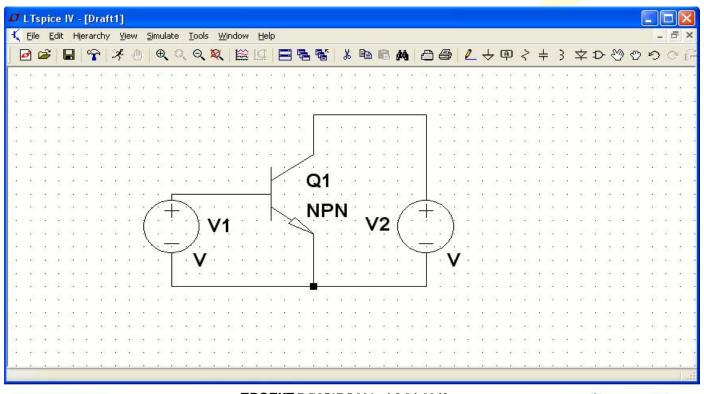
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси",

съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз *Инвестира във вашето бъдеще!*

Въвеждане на схема. Свързване на елементите.

- Кликва се по левият бутон на мишката върху извода на елемента и придвижваме до извода на елемента, с който искаме да го свържем.
 След това отпускаме бутона и го натискаме отново .
- Ако се налага да се промени посоката бутонът се отпуска, след което се натиска отново и се продължава в новата посока.

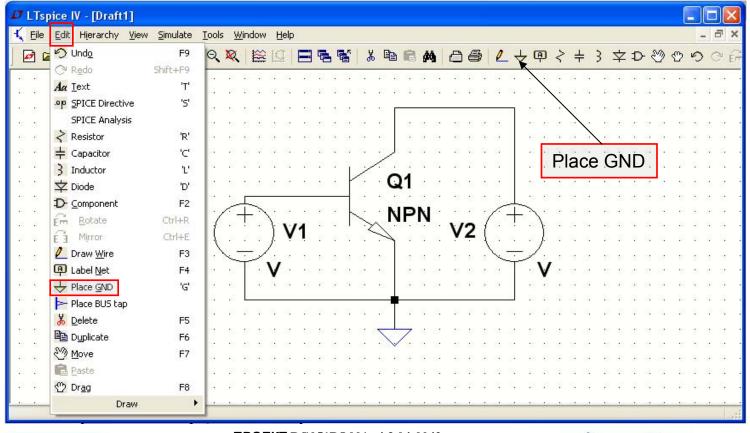

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

- Въвежда се масата на схемата, чрез командата "Edit" и избор на "Place GND" в отворения прозорец, или директно от линията с инструменти, чрез избор на командата "Place GND".
- Масата на схемата се свързва в емитерната верига, по познатия вече начин за свързване на елементи.

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

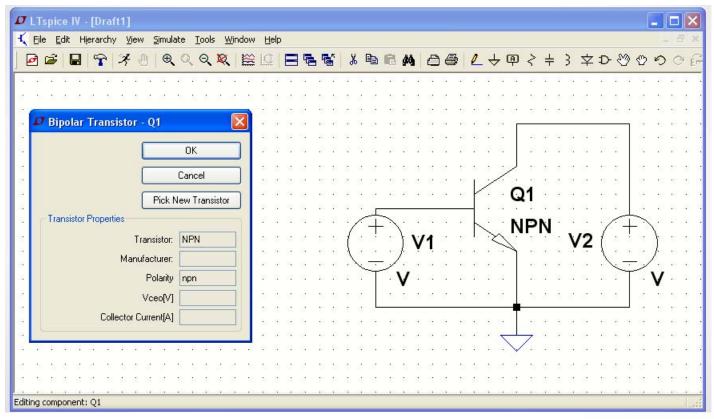
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси",

съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз Инвестира във вашето бъдеще!

Избор (промяна) на параметрите на схемните елементи. Избор на транзистор.

- Кликва се с десния бутон на мишката върху съответния елемент (в случая транзисторът).
- От отворения прозорец се избира команда "Pick New Transistor".

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

- От отворения прозорец се избира желаният тип транзистор например 2N2222 или друг.Вижда се, че на екрана се променя и означението на транзистора в схемата от NPN на 2N2222.Можем да отчетем и някои от основните параметри Ucemax=30V, Icmax=800mA и h21E=200.
- Ако кликнем с десният бутон на мишката, върху името му Q1, се отваря прозорец и можем да сменим името с друго- напр.VT1,както и мястото на името на елемента.

					OK Cancel
Part No.	Manufacturer	Polarity	Vceo[V]	lc[mA]	SPICE Model
2N2222	Philips	npn	30.0	800	.model 2N2222 NPN(IS=1E-14 VAF=100 BF=200 IKF=0.3 XTB=1.5 BR=3 CJC=8E-
2N3904	Philips	npn	40.0	200	.model 2N3904 NPN(IS=1E-14 VAF=100 Bf=300 IKF=0.4 XTB=1.5 BR=4 CJC=4E-1
ZT849	Zetex	npn	30.0	7000	.model FZT849 NPN(IS=5.8591E-13 NF=0.9919 BF=230 IKF=18 VAF=90 ISE=2.00
ZTX849	Zetex	npn	0.0	7000	.model ZTX849 ako:FZT849 NPN(Vceo=30 Icrating=7 mfg=Zetex)
ZTX1048A	Zetex	npn	17.5	5000	.model ZTX1048A NPN(IS=13.73E-13 NF=1.0 BF=550 IKF=8.0 VAF=120 ISE=2.6E
N4124	Fairchild	npn	25.0	200	.model 2N4124 NPN(Is=6.734f Xti=3 Eg=1.11 Vaf=74.03 Bf=495 Ne=1.28 Ise=6.73
2N3391A	Fairchild	npn	25.0	500	.model 2N3391A NPN(Is=12.03f Xti=3 Eg=1.11 Vaf=37.37 Bf=427.8 Ne=1.971 Ise=
N5089	Fairchild	npn	25.0	100	.model 2N5089 NPN(Is=5.911f Xti=3 Eg=1.11 Vaf=62.37 Bf=1.434K Ne=1.421 Ise=
N5210	Fairchild	npn	50.0	100	.model 2N5210 NPN(ls=5.911f Xti=3 Eg=1.11 Vaf=62.37 Bf=809.9 Ne=1.358 lse=5
N2219A	Philips	npn	40.0	800	.model 2N2219A NPN(Is=14.34f Xti=3 Eg=1.11 Vaf=74.03 Bf=255.9 Ne=1.307 Ise=
N4401	Fairchild	npn	40.0	600	.model 2N4401 NPN(ls=26.03f Xti=3 Eg=1.11 Vaf=90.7 Bf=4.292K Ne=1.244 lse=2
N5550	Fairchild	npn	150.0	600	.model 2N5550 NPN(Is=2.511f Xti=3 Eg=1.11 Vaf=100 Bf=213.4 Ne=1.241 Ise=2.5
2N2369	Philips	npn	15.0	200	.model 2N2369 NPN(ls=44.14f Xti=3 Eg=1.11 Vaf=100 Bf=78.32 Ne=1.389 lse=91.
2N5769	Fairchild	npn	15.0	200	.model 2N5769 NPN(ls=44.14f Xti=3 Eg=1.11 Vaf=100 Bf=78.32 Ne=1.389 lse=91.
NICOFF	CTM	25.2	COO	1,0000	

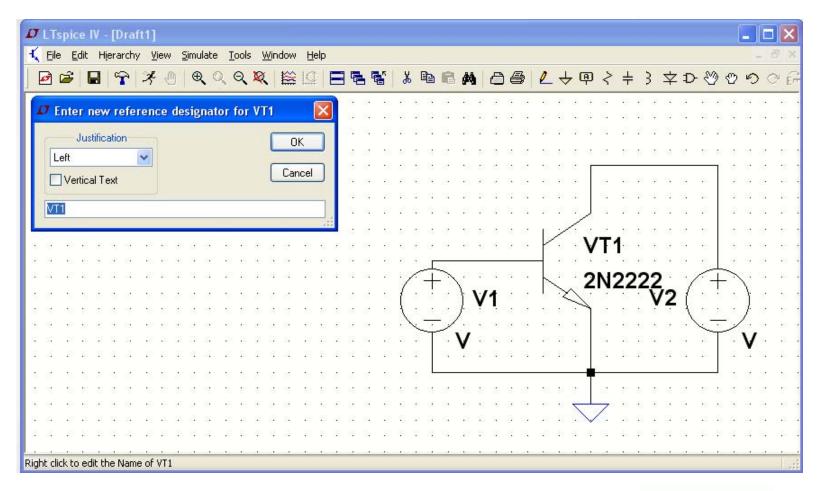

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

• В резултат на направените промени схемата изглежда по следния начин :

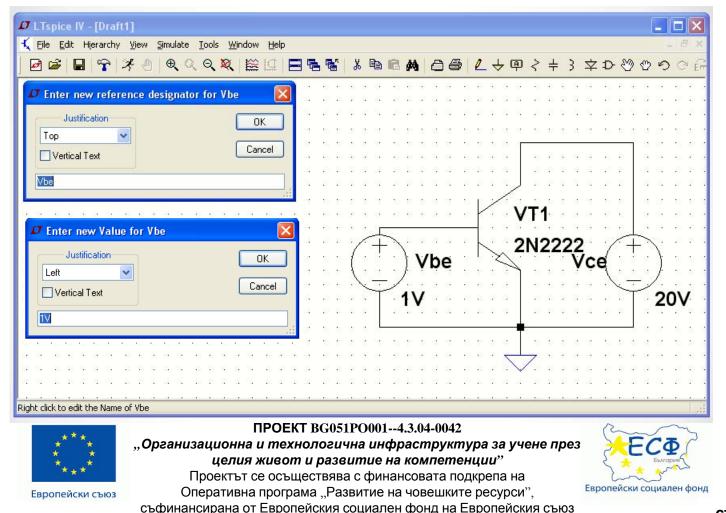
ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Задаване на параметри на генераторите на напрежение .

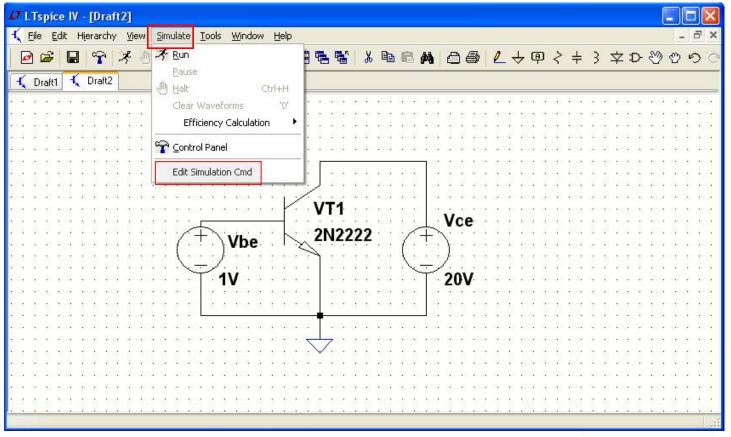
 Аналогично, чрез кликване с десния бутон на мишката върху името на генератора V1, се променя името на Vbe. След това чрез кликване върху стойността се задава 1V. Аналогично се процедира и с генератор V2 – името става Vce, а стойността 20V.

Инвестира във вашето бъдеще!

Снемане на входните характеристики при схема ОЕ.Симулация.

- 1.От командното поле се избира командата Simulate.
- 2.В отворения прозорец се избира Edit Simulation Cmd.

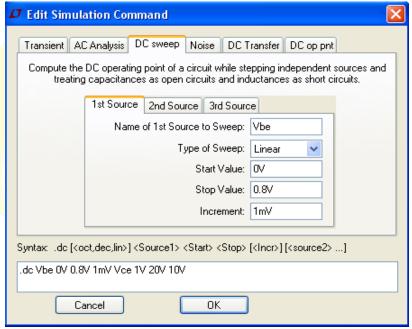
ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Снемане на входните характеристики при схема ОЕ.Симулация.

- Отваря се прозорец, в който избираме DC sweep.
- Задават се параметрите на източниците на напрежение Vbe и Vce.
- В полетата отгоре надолу последователно се въвеждат: Име на първият източник Vbe; тип на изменение(Туре of sweep) Linear; начална стойност(Start Value) -0V ,крайна стойност(Stop Value) -0.8V и стъпка(Increment) 1mV.

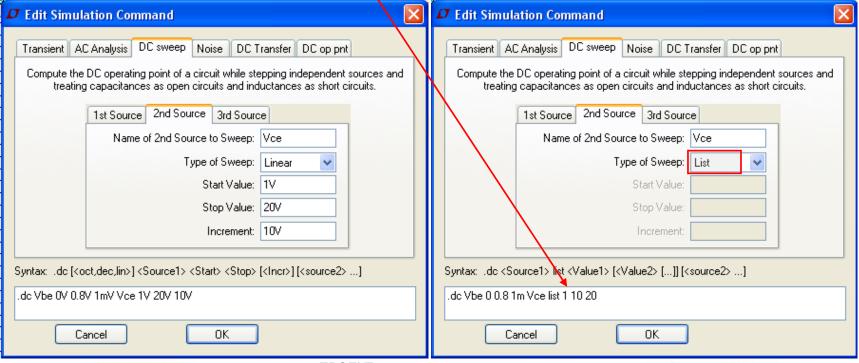

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

- По аналогичен начин задаваме параметрите на вторият източник на напрежение: име на източника –Vce; тип на изменение – Linear; начална стойност–1V, крайна стойност– 20V, стъпка – 10V.
- Демонстрирана е и друга възможност за задаване на стойности на източника – чрез списък (List) от стойности. В случая в найдолния прозорец, след list се записват стойностите с интервал между тях – 1, 10 и 20V.

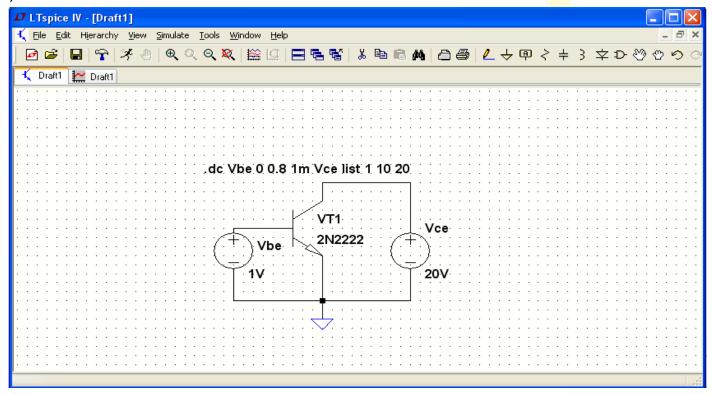
ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси",

- След потвърждаване с "ОК", че параметрите на симулацията са въведени се появява "pspice" команда, която разполагаме на екрана.
- От нея може да се отчете, че Vbe ще се променя от 0 до 800mV със стъпка 1mV,а Vce ще получава стойности 1,10 и 20V, т.е. ще се получат 3 входни характеристики за стойности на параметъра 1V,10V и 20V.

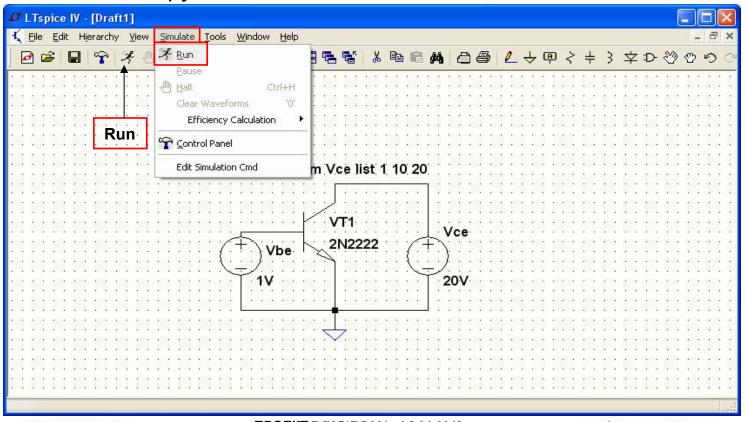
ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Стартиране на симулацията.

- Симулацията се стартира с команда "Simulate" и "Run" от отворения прозорец.
- Стартирането може да се осъществи и чрез избор на команда "Run" от панела с инструменти.

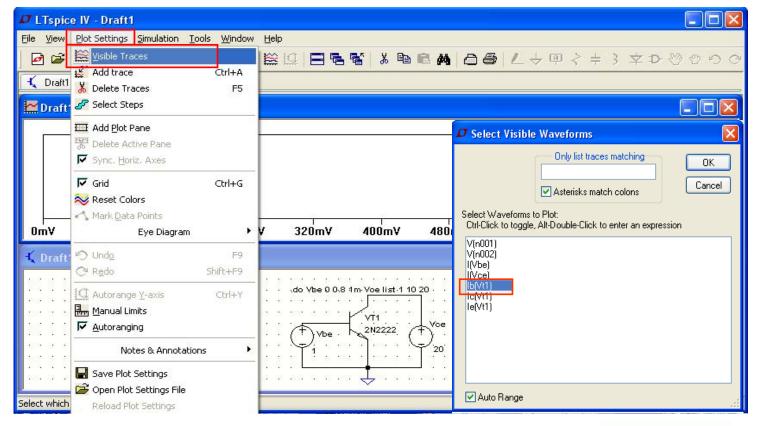

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

- След стартиране на симулацията над схемата се отваря нов прозорец, в който ще бъдат изчертани входните характеристики.
- За визуализиране на характеристиките трябва да изберем величината, чиито стойности искаме да видим в случая Ів .За целта кликваме с мишката в горният прозорец и избираме команди Plot Settings и Visible Traces.Отваря се нов прозорец от който избираме Ів.

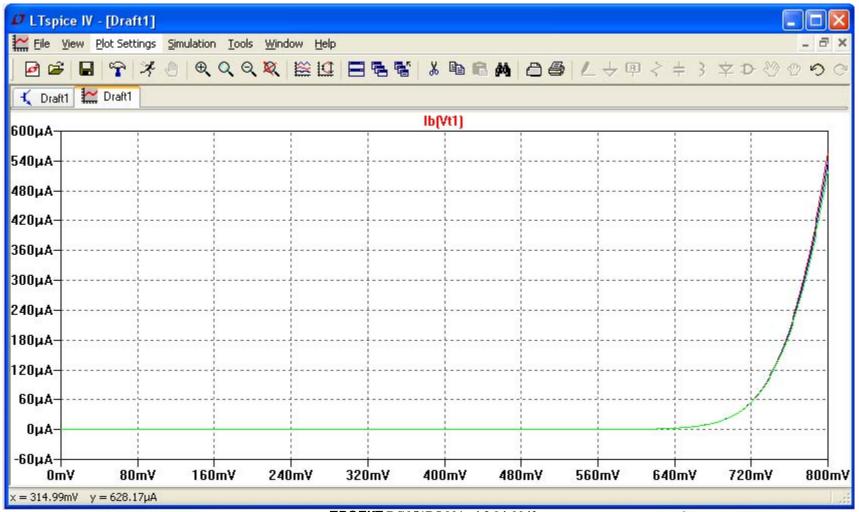
ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси",

• В горното поле се визуализират входните характеристики. Червената е за Uce=1V, синята за Uce=10V и зелената за Uce=20V.

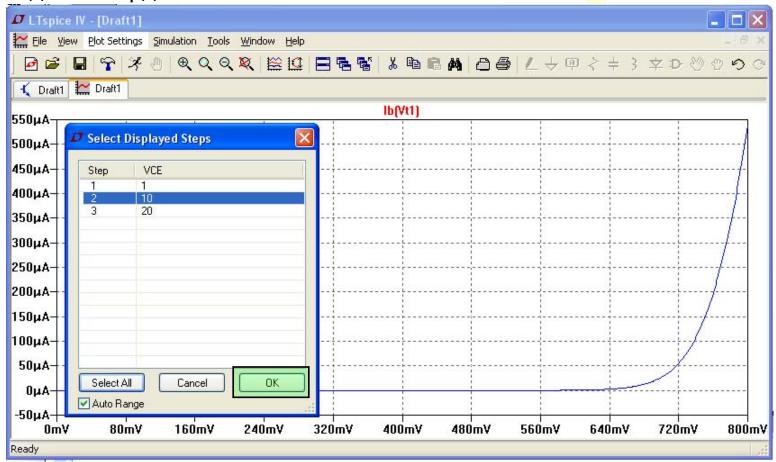

ΠΡΟΕΚΤ BG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

 За да видим само някоя от входните характеристики напр. за Uce=10V трябва да изпълним инструкции - Plot Settings, Select Steps, от отворилия се прозорец да изберем желаната стойност и да потвърдим с ОК.

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

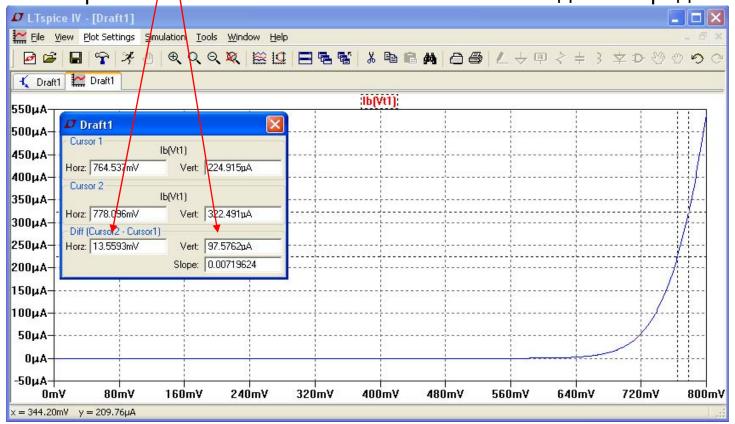
"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси", съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Инвестира във вашето бъдеще!

За да видим стойностите на тока и напрежението в някоя точка от характеристиките, трябва да кликнем с мишката върху Ів и да поставим появилия се маркер в желаната точка. По аналогичен начин можем да видим стойностите и в друга точка. На екрана се визуализират стойностите на тока и напрежениетов в тези точки, както и разликите в стойностите. Това позволява да се определи гье.

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси",

Допълнителни функции и препоръки

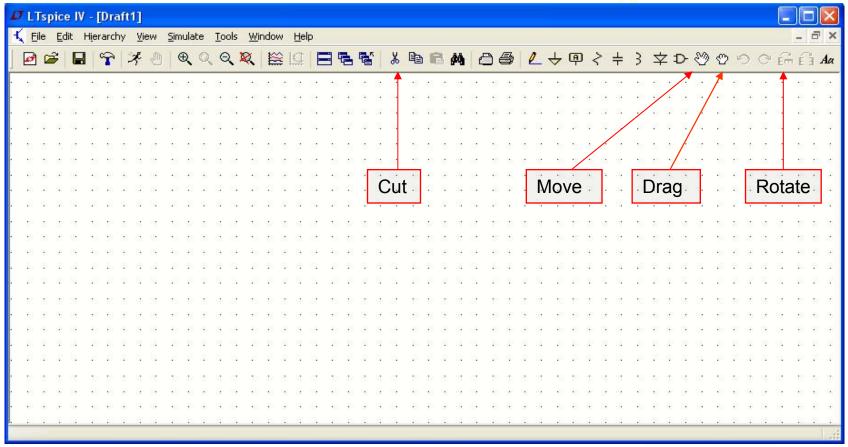
- При въвеждане на параметрите на стимулиращите източници при DC sweep симулация, като първи източник трябва се избира този, стойностите на който се изобразяват на абсцисната ос при изчертаване на съответната характеристика.
- Максималните стойности на източниците трябва да се задават така, че да не се надвишават максимално допустимите параметри на изследваните прибори Ісмах, Осеомах, Рсмах и др . За целта трябва да се познава принципа на действие на съответният прибор.
- За прегледност при въвеждане на схемите, за корекции и редактиране се налага използването на допълнителни функции : преместване, изтриване или завъртане на елемент и др. Това може да се реализира от командната линия с команда Edit и допълнителна команда от падащият прозорец напр. Delete за изтриване на елемент.

ПРОЕКТ BG051PO001--4.3.04-0042 "Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

 В повечето случаи е по-удобно да се използват инструментите от линията с инструменти: изтриване (Cut), завъртане (Rotate), преместване (Move), изтегляне на елемент заедно с връзките му (Drag).

ПРОЕКТ ВG051PO001--4.3.04-0042

"Организационна и технологична инфраструктура за учене през целия живот и развитие на компетенции"

